

De Nederlandsche Heidemaatschappij *75 jaar*

De Nederlandsche Heidemaatschappij werd op 5 januari 1888 opgericht te Arnhem.

Klein begonnen, in 1895 bestond het personeel nog uit slechts zeven personen: 1 directeur, 1 administrateur en 5 bosbazen, is in de afgelopen 75 jaren de zegenrijke arbeid gestaag gegroeid en strekt zich sedert de laatste tien jaren zelfs uit tot ver over onze grenzen, de wereld over.

De bosbouw in Nederland heeft aan de Heidemij zo veel te danken, dat wij hier als bosbouwers deze gelegenheid graag aangrijpen haar hulde te brengen en van harte geluk te wenschen.

Het is waar, de verbreding van het terrein harer werkzaamheden, van een omvang die onze bewondering verdient, brengt mede, dat haar zorgen voor de bosbouw in verhouding tot de andere activiteiten op cultuurtechnisch gebied, bij de ruilverkaveling en in het buitenland, niet meer zo op de voorgrond staan als voorheen. Dat heeft echter de Heidemij geenszins belet in de lange jaren van haar bestaan bij voortduring de ontwikkeling van de bosbouw in ons land heilzaam te beïnvloeden. Zij heeft daarin nog steeds een spectaculair en werkzaam aandeel.

In het begin was het vooral de voorlichting en daadwerkelijke hulp bij de talrijke ontginningen tot bos, de zorg voor een goede bodemvoorbereiding, voor zaad en plantmateriaal. In de loop der jaren groeiden de bemoeiingen met het beheer van bosbezittingen, de behandeling van de ouder wordende opstanden, de afzet van het daarbij gekapte hout, de oogst en de verjonging van kaprijke opstanden.

Dank zij de met zorg gekozen bosbouwkundig competente en enthousiaste medewerkers werd niet alleen bereikt, dat de praktische consequenties voortvloeiende uit de vooruitgang van de bosbouwwetenschap, spoedig ingang vonden, maar ook dat tot deze vooruitgang werd bijgedragen.

Een typisch voorbeeld hiervan is het baanbrekende werk op het gebied van de populier met de dissertatie „Het Geslacht Populus” van de hand van Prof. Dr. G. Houtzagers, toenmaals adj.-directeur van de Heidemij en de uitgave van het „Handboek voor de Populierenteelt” waarvan reeds de derde druk verscheen onder redactie van Ir. H. A. van der Meiden.

Naast de initiatieven zoals indertijd de controle op de herkomst van het zaad van groveden, dat na enige jaren heeft geleid tot de oprichting van de Vereniging W.H.G., zoals op het gebied van de bestrijding van bosbrand, waartoe ook het stimuleren van de oprichting van de bosbrandweren in samenwerking met het Staatsbosbeheer behoort, zij hier nog dankbaar melding gemaakt van de opleiding van modern geschoold middelbaar personeel op de Middelbare- en Hogere Bosbouw en Cultuurtechnische School.

Hoe onverflauwd de Nederlandsche Heidemaatschappij naast haar vele andere activiteiten, haar zorgen blijft besteden aan de bosbouw, is opnieuw in de laatste jaren gebleken door de Stichting Bosbouw Praktijk Onderwijs

waartoe zij het initiatief nam; de President-Directeur van de Heidemij is voorzitter van het Bestuur van de P.B.O., waar bosarbeiders en leidinggevend personeel worden geschoold in moderne, rationele arbeidsmethoden. Ook de zo dringend nodige mechanisatie bij de bosarbeid heeft de volle aandacht.

De Nederlandsche Heidemaatschappij die indertijd aan de wieg van het Staatsbosbeheer heeft gestaan, neemt ook in recente tijd deel aan de organisatorische ontwikkeling van de bosbouw in ons land. Zij is vertegenwoordigd in het Bestuur van de Nederlandse Vereniging van Boseigenaren en in het Bestuur van het Bosschap.

Het jubileum was aanleiding tot de uitgave van een speciaal nummer van het Tijdschrift der Nederlandsche Heidemij met de titel „Driekwart Eeuw Plattelands Groei”. De ontwikkeling in de bosbouw in de periode 1888 tot 1963 wordt daarin behandeld door Prof. Dr. G. Hellinga.

G. A. de Kok schreef over de Heidemij een rijk geïllustreerd en vlot geschreven boek onder de titel „het virtueel van de mei”. Dit werd verzorgd door de Uitgeverij N.I.B. te Zeist. Het verscheen 22 januari 1963 en doet alle aspecten van het werk in zijn veelzijdige betekenis recht wedervaren op een bijzonder aantrekkelijke wijze.

De herdenking van het 75-jarig bestaan had plaats in een plechtige bijeenkomst te Arnhem op 29 januari 1963; zij werd gevolgd door een ongedwongen ontvangst in het Provinciehuis.

De herdenking werd bijgewoond door H.M. Koningin Juliana en Z.K.H. Prins Bernhard, die in de ochtend van de zelfde dag een werkbezoek hadden gebracht aan het nieuwe gebouw van de Heidemij.

De Commissaris der Koningin in de Provincie Gelderland mocht aan zijn gelukwensen de verheugende mededeling toevoegen, dat als uitdrukking van de waardering voor het grote en zegenrijke werk het praedikaat „Koninklijke” werd verleend aan de Nederlandsche Heidemaatschappij. Prof. Dr. I. Samkalden, hoogleraar aan de Universiteit te Leiden, sprak een monumentale feestrede uit.

De Regering was vertegenwoordigd door de Vice-Minister President, Z.E. Drs. H. A. Korthals, Minister van Verkeer en Waterstaat, die aan enige medewerkers van de jubilerende Maatschappij Koninklijke onderscheidingen uitreikte.

Met de omlijsting door zang van het „Nederlands Kamerkoor” onder leiding van Felix de Nobel was deze bijeenkomst een waardige viering van het 75-jarig bestaan van de Nederlandsche Heidemaatschappij, waarop zij met voldoening kan terugzien.

H. van Vloten.